

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Računovodstvo za gospodarstvo

NAČINI IZTERJAVE DOLGA

Mentor: dr. Andrej Friedl, univ. dipl. prav.,
Lektorica: Irena Žunko, prof. slov.

Kandidatka: Eva Žargi

Ljubljana, september 2024

ZAHVALA

Za pomoč pri izdelavi diplomske naloge, strokovno usmerjanje in nasvete se zahvaljujem mentorju dr. Andreju Friedlu.

Hvala družini, ki me je podpirala vsa leta študija in mi stala ob strani s spodbudnimi besedami in prizanašanjem.

IZJAVA

»Študent/ka Eva Žargi izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom dr. Andreja Friedla, univ. dipl. prav.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Diplomska naloga obravnava načine izterjave dolga v Sloveniji. Izterjava dolgov je ključno vprašanje tako za posameznike kot tudi za podjetja. Namen tega diplomskega dela je analizirati in primerjati različne metode izterjave dolgov, pri čemer se osredotočamo na izvršilni postopek na podlagi izvršilnega naslova ter stečajni postopek. Poleg tega raziskujemo tudi vpliv zastaranja terjatev na izterjavo dolgov ter pomen pravočasnega ukrepanja upnikov za poplačilo terjatev.

Izvršilni postopek na podlagi izvršilnega naslova se izkaže kot učinkovit način izterjave dolgov, saj omogoča hitro in učinkovito uveljavljanje terjatev brez potrebe po dodatnih dokazovanjih. S pridobljenim izvršilnim naslovom lahko upniki takoj začnejo postopek izterjave, kar omogoča hitrejše poplačilo dolgov.

Po drugi strani pa je stečajni postopek bolj zapleten in dolgotrajen, saj se premoženje dolžnika razdeli med upnike v skladu z določenimi pravili in prednostnimi razredi terjatev. Časovno trajanje stečajnega postopka in razdelitev premoženja pa sta odvisna od različnih dejavnikov, kar lahko privede do daljšega čakanja na poplačilo.

Poleg raziskovanja različnih pravnih postopkov je pomembno tudi razumeti vlogo zastaranja terjatev pri izterjavi dolgov. Nepravočasno ukrepanje ali neupoštevanje zastaralnih rokov lahko privede do izgube pravice do izterjave dolgov, zato je nujno, da upniki redno spremljajo in upravljajo svoje terjatve.

KLJUČNE BESEDE

- izvršilni postopek
- stečaj
- zastaranje
- upniki
- poplačilo
- terjatve
- dolg
- učinkovitost

ABSTRACT

This thesis deals with methods of debt recovery in Slovenia. Debt recovery is a crucial issue for both individuals and companies. The purpose of this thesis is to analyse and compare various methods of debt recovery, focusing on the enforcement procedure based on an enforcement title and the bankruptcy procedure. Additionally, the research explores the impact of the statute of limitations on debt and the significance of timely action by creditors to recover debts.

The enforcement procedure based on an enforcement title proves to be an effective method of debt recovery as it enables swift and efficient enforcement of claims without the need for additional evidence. With the obtained enforcement title, creditors can initiate the enforcement process immediately, facilitating quicker debt repayment.

On the other hand, the bankruptcy procedure is more complex and time-consuming as the debtor's assets are distributed among creditors according to specific rules and priority classes of claims. The duration of the bankruptcy process and asset distribution depends on various factors, potentially resulting in prolonged waiting periods for debt repayment.

In addition to examining different legal procedures, understanding the role of the statute of limitations in debt recovery is crucial. Failure to act in a timely manner or disregard for limitation periods can lead to the loss of the right to debt recovery. Therefore, it is imperative for creditors to regularly monitor and manage their claims.

KEYWORDS

- enforcement procedure
- bankruptcy
- statute of limitations
- creditors
- repayment
- claims
- debt
- efficiency

KAZALO

1. UVOD	1
1.1. Predstavitev problema	1
1.2. Cilji naloge in izhodiščne hipoteze	1
1.3. Metode dela	2
1.4. Pričakovani rezultati dela	3
2. ZAVAROVANJE UPNIKOVE TERJATVE	4
2.1. Sestava primerne listine, ki je podlaga za kasnejšo izterjavo posojila	4
2.2. Dogovor o zavarovanju dolga upnika (zastavne pravice)	5
2.3. Določitev primerne roka za poplačilo dolga	6
2.4. Določitev primerne višine dolga glede na dolžnikovo plačilno sposobnost	7
3. IZTERJAVA DOLGA PREKO IZVRŠILNEGA POSTOPKA	9
3.1. Izvršilni postopek na podlagi verodostojne listine	9
3.2. Izvršilni postopek na podlagi izvršilnega naslova	11
3.3. Vrste izvršilnih sredstev	12
3.3.1. Izvršba na dolžnikova denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet	12
3.3.2. Izvršba na premičnine dolžnika	14
3.3.3. Izvršba na nepremičnine dolžnika	14
3.3.4. Izvršba na terjatve dolžnikovega dolžnika	15
3.3.5. Izvršba na plačo dolžnika	16
3.3.6. Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje	17
3.4. Procesna dejanja v izvršilnem postopku	17
3.5. Prednosti in slabosti izvršilnega postopka	18
3.5.1. Prednosti izvršilnega postopka	18
3.5.2. Slabosti izvršilnega postopka	19
3.6. Pravne posledice končanja izvršilnega postopka pred poplačilom dolga	19
4. STEČAJNI POSTOPEK	21
4.1. Urejenost stečajnega postopka	21
4.2. Začetek stečajnega postopka	22
4.3. Zakonodaja, ki ureja stečajne postopke – ZFPPIPP	22
4.4. Objava dokumentov v stečajnem postopku	23
4.5. Stečajna masa	24
4.6. Vrste stečajnih postopkov	24
4.6.1. Stečajni postopek nad pravno osebo	24
4.6.2. Postopek osebnega stečaja	25
4.6.3. Postopek stečaja zapuščine	26
4.7. Prijava terjatev v stečajni postopek	26
4.7.1. Prijava navadne terjatve	26
4.7.2. Prijava zavarovane terjatve z ločitveno pravico	27

4.7.3. Prijava izločitvene pravice	27
4.7.4. Roki za prijavo terjatev v stečajnem postopku	28
4.8. Poplačilo upnikov v stečajnih postopkih	28
4.9. Otvoritveno poročilo upravitelja.....	29
4.10. Osnovni seznam preizkušenih terjatev	29
4.11. Načrti prve, končne oz. prednostne razdelitve stečajne mase.....	29
4.12. Aktualna problematika s področja terjatev upnikov v stečajnem postopku in analiza sodnih odločb	30
5. SKLEP	33
6. LITERATURA IN VIRI.....	35

KRATICE IN AKRONIMI

AJPES:	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
COVL:	Centralni oddelek za verodostojno listino
CHF:	Švicarski frank
OPP:	Organizacija za plačilni promet (banka)
OZ:	Obligacijski zakonik
SPZ:	Stvarnopravni zakonik
ZIZ:	Zakon o izvršbi in zavarovanju
ZFPPIPP:	Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju

1. UVOD

1.1. Predstavitev problema

Na svetovni ravni se je v zadnjih letih začelo obdobje prezadolženosti posameznikov, zaradi katerih je plačilo upnikov »čez noč« postalo težava širših razsežnosti. Zato je pomembno, da upniki poznajo načine in pravice, kako priti do poplačila svojih terjatev v primerih, ko dolžnik dolga ne želi poplačati prostovoljno. Ob navedenem je seveda pomemben izraz »*ignorancia iuris nocet*«, ki v prevodu pomeni nepoznavanje prava škoduje. Za upnika je neko osnovno znanje prava potrebno, saj je to fizična oz. pravna oseba, ki svoje premoženje posodi nekomu drugemu ter mu postavi določen čas za poplačilo danega. Vendar pa ob tem obstajajo tudi določene omejitve. Največja omejitev, ki lahko upnika najbolj prizadene, je zastaralni rok. »Terjatev« kot pravni termin označuje pravico upnika, da od dolžnika ali v nekaterih primerih poroka zahteva, da se obveznosti, ki jih ima do dolžnika, izpolnijo. Z obveznostmi, kot je terjatev, se ljudje vsakodnevno srečujemo in to je neizogibno v današnjem življenju. Če dolžnik svoje obveznosti poravnava pravočasno, potem ni težav. Problem pa se pojavi pri nepravočasnosti poplačila terjatev. Velikokrat se zgodi, da se številni dolžniki izogibajo plačila terjatev, ki jih imajo do njih njihovi upniki. V teh primerih pa je potrebno znanje, kako priti do poplačila svojih terjatev.

Upniki imajo na voljo več načinov, kako priti do poplačila terjatev. Med najpogostejšimi je vložitev predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine (npr. fakture itd.) ali pa na podlagi izvršilnega naslova. V primerih, ko je dolžnik v stečajnem postopku, je prav tako pomembno, da upnik pozna osnovna pravila insolvenčnega prava, saj je posledica zamude prijave terjatve v stečajni postopek izguba pravice do izterjave dolžnika.

V diplomskem delu bomo predstavili načine izterjave dolga, pri čemer bomo pri vsakem podrobno predstavili možnosti in morebitne pasti v praksi, na katere morajo biti upniki še posebej pozorni. Naloga jim lahko tako služi kot pripomoček, kako izterjati dolg od dolžnika na najbolj učinkovit način. Poleg opisanega bomo z analizo sodne prakse izpostavili problematiko, ki se pojavlja v zvezi z izterjavo dolga, ter na to opozorili upnike, da se lahko temu že predhodno izognejo (Terajtev.si, 2015).

1.2. Cilji naloge in izhodiščne hipoteze

V diplomski nalogi želimo oceniti, kateri so načini izterjave dolga in kateri način je za upnike najbolj ugoden.

Cilji diplomske naloge so:

- predstaviti načine izterjave dolga;

- upnike poučiti, po kakšnih postopkih lahko posežejo, da pridejo do poplačila svoje terjatve;
- poučiti upnike, na kaj morajo biti še posebej pozorni v primeru neplačila dolga;
- predstaviti načine, kako zavarovati svoje terjatve;
- dokazati, da je izterjava dolga v izvršilnem postopku v določenih primerih preko odvetnika hitrejša in uspešnejša.

S tem želimo potrditi naslednje hipoteze:

- da je najbolj učinkovit postopek izterjave postopek po predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova;
- da je večja verjetnost poplačila dolga v izvršilnem postopku kot v stečajnem postopku;
- da se veliko upnikov sooča s problematiko nevednosti glede zastaranja rokov za vlaganje zahtevkov.

1.3. Metode dela

Pri pisanju diplomskega dela bomo za doseganje zastavljenih ciljev uporabljali naslednje metode:

- **metodo deskripcije** bomo uporabili pri razlagi in opisu temeljnih značilnosti izterjave dolga;
- **z metodo kompilacije** bomo dosledno s pravili citiranja povzemali spoznanja, mnenja, sklepe in ugotovitve tako domačih kot tujih raziskovalcev in avtorjev;
- **z metodo analize** bomo predstavili novejšo sodno prakso glede izterjave dolga, pri čemer bomo ob tej metodi izpostavili prednosti in slabosti posameznega načina izterjave dolga;
- **statistično metodo** bomo v povezavi s **komparativno metodo** uporabljali pri kvalitativnem in kvantitativnem primerjanju poplačila terjatev v različnih postopkih za izterjavo dolga (izvršilni – stečajni postopek);
- **z induktivno-deduktivno in sintetično** metodo bomo ugotovitve, pridobljene skozi celoten postopek raziskovanja, združili v celoto, na podlagi katere se bomo opredelili do zastavljenih hipotez in oblikovali sklepno misel.

1.4. Pričakovani rezultati dela

Pričakovani rezultati raziskovanja so ugotovitve, kateri načini izterjave dolga obstajajo in kateri način izterjave dolga ima največ možnosti za izterjavo celotnega dolga. Pomemben prispevek diplomskega dela bodo izpostavljene problematike, ki bodo upnika opozorile, na kaj se mora pripraviti v primeru izterjave dolga.

Predvidevamo, da bom s pomočjo raziskovalnih metod lahko potrdili oziroma ovrgli postavljene hipoteze in podali zaključek, da je večja verjetnost za poplačilo upnikov v izvršilnih postopkih kot v stečajnih postopkih.

Ugotovitve diplomskega dela bodo lahko v pomoč vsem, ki so oziroma bodo upniki in se bodo soočali z neplačevitim dolžnikom. S tem diplomskim delom bodo imeli upniki pregled nad načini izterjave dolga in na kaj vse mora biti upnik še posebej pozoren za učinkovito izterjavo dolga.

2. ZAVAROVANJE UPNIKOVE TERJATVE

Zavarovanje upnikove terjatve v Sloveniji obsega različne pravne in dejanske instrumente, ki upniku omogočajo zaščito pred tveganjem neplačila s strani dolžnika. Med glavnimi metodami je hipoteka, ki je zastavna pravica na nepremičninah. Dolžnik in upnik skleneta hipotekarni sporazum, ki se vpiše v zemljiško knjigo. Če dolžnik ne izpolni obveznosti, lahko upnik sproži izvršbo in proda nepremičnino na dražbi (Notarska zbornica Slovenije, b. l.).

Zastava je druga oblika zavarovanja, kjer dolžnik zastavi premičnino ali pravico. Pri ročni zastavi se premičnina fizično izroči upniku ali tretji osebi, medtem ko se registrska zastava vpiše v poseben register (npr. vozila). Fiduciarni prenos lastninske pravice je metoda, pri kateri se lastninska pravica na premoženju prenese na upnika z namenom zavarovanja. Lastninska pravica se vrne dolžniku po izpolnitvi obveznosti.

Menica je pisni instrument, s katerim se dolžnik zaveže plačati določeno vsoto denarja ob določenem času. Ta omogoča upniku hitro sodno izvršbo v primeru neplačila. Garancija in poroštvo sta osebni jamstvi, kjer tretja oseba (garant ali porok) prevzame obveznost izpolnitve dolžnikovega dolga, če ta tega ne bo storil (ODP., b. l.).

Med finančnimi instrumenti sta pomembni bančna garancija, kjer banka izda garancijo za izpolnitev obveznosti dolžnika, in bančni akreditiv, ki zagotavlja plačilo ob izpolnitvi določenih pogojev. Zavarovalnice ponujajo različne produkte za zavarovanje terjatev, ki krijejo tveganje neplačila s strani dolžnika.

V primeru neplačila lahko upnik uporabi pravna sredstva za izterjavo dolga. Sodni postopek omogoča vložitev tožbe za izterjavo dolga, medtem ko izvršilni postopek po pridobitvi izvršilnega naslova omogoča sprožitev izvršbe na dolžnikovo premoženje. Vsa ta orodja so namenjena zmanjšanju tveganja za upnike in zagotavljanju sredstev za izterjavo terjatev v primeru neizpolnitve obveznosti s strani dolžnikov (PRAVO ZA VSE, 2020).

2.1. Sestava primerne listine, ki je podlaga za kasnejšo izterjavo posojila

Za čim lažjo izterjavo dolga je treba pripraviti ustrezno listino, ki vsebuje vse potrebne elemente in je skladna z zakonodajo. To bomo opisali na podlagi posojilne pogodbe. Listina mora jasno opredeliti obe pogodbeni stranki, kar vključuje ime in priimek (ali naziv podjetja), naslov, matično številko, davčno številko in kontaktne podatke za obe stranki (posojilodajalec in posojilojemalec). Natančna identifikacija strank preprečuje morebitne kasnejše dvome glede pravne veljavnosti in legitimnosti pogodbe.

V listini je treba natančno opredeliti znesek posojila, z besedami in številkami, ter navesti, v kakšni obliki je posojilo (gotovina, bančni prenos ipd.), in datum prenosa sredstev. To zagotavlja jasnost in preprečuje morebitne nesporazume glede obveznosti posojilojemalca. Prav tako mora listina vključevati natančne pogoje vračila posojila, kar pomeni, da mora biti naveden datum ali datumi, do katerih mora biti posojilo vrnjeno, znesek posameznih obrokov, če je posojilo razdeljeno na obroke, in morebitne obresti. Jasno določen rok vračila je ključen za uspešno izterjavo dolga. Če je posojilo zavarovano, mora listina vsebovati podrobnosti o zavarovanju, kot so hipoteka, zastava premičnin ali druge oblike zavarovanja. Pomembno je natančno opisati predmet zavarovanja in postopek, ki se bo uporabil v primeru neplačila. Poleg tega je treba jasno opredeliti posledice morebitnega neplačila, vključno z morebitnimi kazenskimi obrestmi, stroški izterjave in pravico posojilodajalca, da sproži izvršilni postopek. Določitev posledic neplačila deluje kot zaščitni ukrep in povečuje verjetnost, da bo dolžnik spoštoval svoje obveznosti.

Za primer morebitnih sporov je priporočljivo določiti pristojnost sodišča, kar jasno opredeljuje, katero sodišče bo pristojno za reševanje morebitnih pravnih sporov. To pripomore k hitrejšemu in bolj učinkovitemu reševanju sporov. Na koncu mora biti listina datirana in podpisana s strani obeh pogodbenih strank, saj podpis in datum zagotavljata pravno veljavnost listine in dokazujeta soglasje obeh strank z vsebino in pogoji sporazuma.

S skrbnim pripravljanjem te listine, ki vsebuje vse navedene elemente, si upnik zagotovi trdno pravno podlago za izterjavo dolga. Takšna listina povečuje možnosti za uspešno in hitro izterjavo ter zmanjšuje tveganje dolgotrajnih in zapletenih pravnih postopkov (PRAVO ZA VSE, 2020).

2.2. Dogovor o zavarovanju dolga upnika (zastavne pravice)

Dogovor o zavarovanju dolga upnika z zastavno pravico je ključni pravni instrument, ki upniku omogoča zavarovanje terjatev s premoženjem dolžnika. Zastavna pravica je stvarna pravica, ki upniku omogoča, da v primeru neplačila dolžnika iztrži svoje terjatve iz vrednosti zastavljenega premoženja. Pri sklepanju dogovora o zastavni pravici je treba natančno opredeliti predmet zastave, ki je lahko premičnina ali nepremičnina. Pomembno je, da je opis zastavljenega premoženja dovolj podroben, da preprečuje morebitne kasnejše dvome glede identifikacije zastavljenih stvari.

V dogovoru o zastavni pravici morajo biti jasno opredeljene obveznosti dolžnika in pogoji, pod katerimi upnik lahko uveljavlja svojo pravico do poplačila iz zastavljenega premoženja. To vključuje natančne pogoje in roke vračila dolga, morebitne obresti in posledice neizpolnitve obveznosti. Prav tako je treba določiti postopek uveljavljanja

zastavne pravice, kar vključuje pravico upnika do prodaje zastavljenega premoženja v primeru neplačila in način obveščanja dolžnika o začetku izvršilnega postopka.

Za veljavnost zastavne pravice je treba skleniti pisni sporazum, ki ga obe stranki podpišeta. Pri zastavi nepremičnin je dodatno treba vpisati zastavno pravico v zemljiško knjigo, kar zagotavlja publiciteto in pravno varnost upnika. Pri zastavi premičnin pa je pomembno, da se premičnina izroči v posest upniku ali tretji osebi, ki jo hrani za račun upnika. S tem se preprečijo morebitne zlorabe ali dvomi glede obstoja zastavne pravice.

Zastavna pravica kot instrument zavarovanja terjatev omogoča upniku dodatno varnost in povečuje verjetnost, da bo dolžnik svoje obveznosti izpolnil pravočasno. Dobro pripravljen dogovor o zastavni pravici, ki vključuje vse pravne zahteve in jasno določa pravice in obveznosti obeh strank, je ključnega pomena za zaščito interesov upnika in učinkovito izterjavo dolga v primeru neplačila (Stvarnopravni zakonik 2002).

2.3. Določitev primerne roka za poplačilo dolga

Določitev primerne roka za poplačilo dolga je ključna komponenta vsakega posojilnega sporazuma in ima pomembno vlogo pri zavarovanju interesov upnika. Rok za poplačilo mora biti določen na podlagi dogovora med upnikom in dolžnikom ter mora biti realen glede na finančne zmožnosti dolžnika in velikost dolga. Pravilno določen rok za poplačilo zagotavlja, da bo dolžnik sposoben izpolniti svoje obveznosti, hkrati pa upniku omogoča načrtovanje finančnih tokov.

Pri določitvi roka za poplačilo dolga je treba upoštevati več dejavnikov. Med najpomembnejšimi so finančna stabilnost dolžnika, narava in obseg dolga ter pogoji posojilne pogodbe. Rok mora biti dovolj dolg, da dolžnik lahko zbere potrebna sredstva za poplačilo, vendar ne predolg, da bi s tem povečali tveganje neplačila. Običajno se določa rok, ki omogoča redne in obvladljive obroke, kar pomaga dolžniku pri načrtovanju plačil.

Poleg glavnega roka za poplačilo je priporočljivo določiti tudi vmesne roke za delna plačila, še posebej pri večjih zneskih. To zagotavlja redno servisiranje dolga in zmanjšuje tveganje za neplačilo celotnega zneska naenkrat. Vmesni roki delujejo kot zaščitni ukrep, saj omogočajo upniku, da spremlja dolžnikovo plačilno disciplino in pravočasno ukrepa v primeru zamud.

Jasna določitev posledic v primeru zamude pri plačilu je prav tako bistvena. Dogovor mora vsebovati določbe o morebitnih kazenskih obrestih, dodatnih stroških in pravicah upnika, da sproži izvršilni postopek. To deluje kot dodatna spodbuda za dolžnika, da pravočasno izpolni svoje obveznosti, in povečuje pravno varnost upnika.

Nazadnje je pomembno, da je rok za poplačilo dolga jasno naveden v pisni pogodbi, ki jo podpišeta obe stranki. Pisna oblika zagotavlja pravno veljavnost in olajša dokazovanje dogovorjenih pogojev v primeru morebitnih sporov. Dobro pripravljen posojilni sporazum z jasno določenim rokom za poplačilo in posledicami neplačila je temelj za uspešno izterjavo dolga in varstvo interesov upnika (PRAVO ZA VSE, 2020).

2.4. Določitev primerne višine dolga glede na dolžnikovo plačilno sposobnost

Določitev primerne višine dolga glede na dolžnikovo plačilno sposobnost je ključen dejavnik pri sklepanju posojilnih pogodb in zavarovanju interesov upnika. Pomembno je, da se znesek posojila določi na podlagi temeljite ocene finančnega stanja dolžnika, njegove zmožnosti odplačevanja in prihodnjih finančnih tokov. Upoštevanje teh dejavnikov zmanjšuje tveganje neplačila in zagotavlja, da dolžnik lahko izpolni svoje obveznosti brez prevelikega finančnega pritiska.

Prvi korak pri določanju primerne višine dolga je analiza dolžnikovega dohodka in obstoječih obveznosti. Posojilodajalec mora pridobiti podrobne informacije o dolžnikovih rednih dohodkih, kot so plače, prihodki iz poslovanja ali drugi stalni viri dohodka. Poleg tega je treba upoštevati dolžnikove obstoječe obveznosti, kot so drugi krediti, najemnine, življenjski stroški in morebitne izredne finančne obveznosti. S tem se ustvari celostna slika dolžnikove finančne situacije, kar omogoča realno oceno njegove plačilne sposobnosti.

Drugi korak je določitev zneska posojila, ki je v skladu z dolžnikovo plačilno sposobnostjo. Splošno pravilo je, da mesečni obroki za odplačevanje dolga ne smejo presežati določene odstotne vrednosti dolžnikovih mesečnih prihodkov. Ta odstotek se lahko razlikuje glede na posamezne finančne institucije in vrste posojil, vendar običajno ne presega 30-40 % mesečnih prihodkov. Ta prag zagotavlja dolžniku redno odplačevanje dolga, ne da bi bile ogrožene njegove osnovne življenjske potrebe.

Poleg rednih dohodkov je treba pri določitvi višine dolga upoštevati tudi morebitne premoženjske rezerve dolžnika. Premoženje, kot so nepremičnine, prihranki in druge naložbe, lahko služijo kot dodatno zavarovanje za posojilo in povečajo dolžnikovo sposobnost odplačevanja dolga. Vendar pa mora biti upnik previden pri upoštevanju premoženja, saj njegova likvidnost in dostopnost lahko vplivata na dolžnikovo dejansko sposobnost odplačevanja dolga.

Nazadnje je pomembno, da je posojilni sporazum sklenjen pisno in da jasno opredeljuje vse pogoje, vključno z zneskom posojila, roki plačil, obrestnimi merami in posledicami neplačila. Pisna oblika sporazuma zagotavlja pravno varnost za obe stranki in olajša uveljavljanje pravic v primeru spora. S temeljito analizo dolžnikove

plačilne sposobnosti in skrbno določitvijo višine dolga se zmanjšuje tveganje neplačila in povečuje verjetnost uspešnega poplčila posojila (PRAVO ZA VSE, 2020).

3. IZTERJAVA DOLGA PREKO IZVRŠILNEGA POSTOPKA

V današnjem svetu vsakdo vstopi v tipično obligacijsko razmerje, v katerem je na eni strani upnik, na drugi strani pa dolžnik. Primer navedenega obligacijskega razmerja je nakup blaga v trgovini, kjer je prodajalec upnik, kupec pa dolžnik oz. je hkrati prodajalec dolžnik in kupec upnik. Obligacijsko razmerje je v Sloveniji urejeno v Obligacijskem zakoniku.

Takšno obligacijsko razmerje poteka normalno vse do točke, ko se lahko zgodi, da dolžnik ne izpolni svoje obligacijske zaveze, to je, ne želi poravnati terjatve upnika. V tem primeru nastane problem, saj je upnik svojo obligacijsko zavezo izpolnil ter dolžniku prodal kakšno stvar oz. storitev, dolžnik pa za prejeto upniku ne želi ali ne more plačati njegove terjatve (Obligacijski zakonik, 2007).

V primerih, ko dolžnik prostovoljno ne plača dolga ali ne izpolni drugih obveznosti, ima upnik več možnosti, kako priti do poplačila svoje terjatve. Najbolj učinkovit in pogost način izterjave dolga je preko izvršilnega postopka.

Izvršilni postopek je pravni postopek, ki se izvaja z namenom izterjave denarnih terjatev, ki jih ima upnik (oseba, ki ima neporavnane terjatve) do dolžnika (oseba, ki dolguje). Cilj izvršilnega postopka je, da dolžnika prisili, da izpolni svoje obveznosti do upnika. Upnik tako s pomočjo sodišča poskuša z izvršilnimi sredstvi dolžnika prisiliti, da mu poplača terjatev. Izvršilni postopek zato definiramo kot tisto procesno delovanje, ki naj ob pomoči državnih prisilnih sredstev med dolžnikom in upnikom ustvari takšno zunanje stanje, kakršno ima upnik pravico zahtevati na podlagi izvršilnega naslova oz. omogoči izterjavo upnikove terjatve (Na sodišču., b. l.).

Osrednji akt, ki ureja izvršilni postopek v Sloveniji, je Zakon o izvršbi in zavarovanju. Za vprašanja, ki s tem zakonom niso urejena, se podrejeno uporablja Zakon o pravnem postopku (v skladu s 15. členom ZIZ) (Na sodišču., b. l.).

3.1. Izvršilni postopek na podlagi verodostojne listine

Prvi način izterjave dolga, ki je tudi med upniki najbolj pogost, je izvršilni postopek na podlagi verodostojne listine. Verodostojna listina je v smislu ZIZ faktura, menica in ček, s protestom in povratnim računom, kadar je to potrebno za nastanek terjatve, javna listina, izpisek iz poslovnih knjig, overjen s strani odgovorne osebe, po zakonu overjena zasebna listina in listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Navedeni izvršilni postopek se začne tako, da upnik na sodišče vloži predlog za izvršbo. Predlog lahko vloži v pisni obliki fizično oz. ga vloži preko portala eSodstvo. Upnik ob vložitvi predloga za izvršbo plača tudi takso, ki pa se razlikuje od načina vložitve izvršbe (tako na primer znaša sodna taksa za vloženi predlog za izvršbo preko portala eSodstvo 44,00 EUR) (Na sodišču., b. l.).

Sodišče po prejemu predloga za izvršbo in vplačilu sodne takse odloči o upnikovem predlogu. V primeru, če sodišče predlogu upnika ugodí, izda sklep o izvršbi, v katerem navede, da je dolžnik dolžan upniku poravnati terjatev, navedeno v predlogu za izvršbo. Ob tem je treba poudariti, da je podlaga za izterjavo tako sklep o izvršbi kot tudi predlog za izvršbo, saj sodišče terjatve upnika v sklepu o izvršbi ne specificira, temveč navede, da mora dolžnik poravnati terjatev, ki izhaja iz predloga za izvršbo (Na sodišču., b. l.).

Če sodišče ugodno odloči glede predloga, izda sklep o izvršbi, ki ima pravno veljavo in omogoča začetek sodnega postopka za izterjavo dolga. V primeru, da se dolžnik ne strinja s sklepom o izvršbi, ima možnost vložiti ugovor pri sodišču v roku 8 dni od prejema sklepa, pri čemer je dolžan poravnati sodno takso. Če je ugovor utemeljen (ob upoštevanju pogojev v skladu s 53. členom Zakona o izvršbi in zavarovanju), sodišče razveljavi sklep o izvršbi, in se postopek nadaljuje kot pravdni postopek pred pristojnim sodiščem, ki se običajno konča s sodbo. Če dolžnik ne vloži ugovora, postane sklep o izvršbi pravnomočen, kar predstavlja osnovo za nadaljnjo sodno izterjavo dolga (PRAVO ZA VSE, 2020).

Izvršilni postopek in predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine sta urejena v 41. členu ZIZ. Tako navedeni člen določa, da mora upnik ob vložitvi predloga za izvršbo navesti:

- postavke upnika in dolžnika (s podatki iz 16. člena ZIZ);
- verodostojno listino (ki je pa skladno s 4. odst. 41. člena ni treba predložiti);
- dolžnikovo obveznost;
- opredelitev temelja zahtevka;
- sredstvo ali predmet izvršbe;
- druge podatke, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se lahko izvršba opravi in
- zahtevo naj sodišče naloži dolžniku, da v roku 8 dni, v meničnih in čekovnih sporih pa v 3 dneh po vročitvi sklepa, plača terjatev skupaj z odmerjenimi stroški (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Po ugoditvi predloga za izvršbo sodišče izda sklep o izvršbi, ki je podlaga za postopek izterjave dolga s pomočjo sodišča. Sodišče v primeru predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine ne preverja resničnosti vsebine. Dolžnik, ki se s predlogom za izvršbo upnika in sklepom o izvršbi ne strinja, lahko zoper sklep o izvršbi vloži obrazloženi ugovor, v katerem navede, zakaj izpodbija sklep o izvršbi, pri čemer

morajo biti razlogi utemeljeni, hkrati pa mora biti ugovor vložen v roku, postavljenem s sklepom o izvršbi in skladno z zakonodajo. Dolžnik mora v ugovoru navesti dejstva, s katerim ga utemeljuje, in predložiti dokaze, sicer se ugovor šteje kot neutemeljen in ga sodišče zavrne (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Če dolžnik zoper sklep o izvršbi pravočasno ne vloži ugovora, potem se domneva, da se dolžnik s predlogom za izvršbo strinja, sklep o izvršbi pa postane pravnomočen, na podlagi česar lahko sodišče v primeru, če dolžnik v postavljenem »prostovoljnem« roku 8 dni ne poplača terjatve, posreduje v izvrševanje organom, navedenim v predlogu za izvršbo.

Če pa dolžnik želi ugovarjati predlogu za izvršbo, pa v roku vloži utemeljen ugovor zoper izvršbo, sodišče pa na podlagi upnikovega ugovora izda sklep, s katerim izvršilni postopek ustavi, stranke pa napoti na pravdni postopek, v katerem bo potekal postopek izkazovanja obstoja terjatve do dolžnika. V primeru pravnega postopka upnik na koncu postopka pridobi izvršilni naslov (tj. pravnomočna sodna odločba), na podlagi katerega lahko ponovno vloži izvršilni postopek, vendar pa na podlagi izvršilnega naslova.

3.2. Izvršilni postopek na podlagi izvršilnega naslova

V primerih, kadar razpolaga z izvršilnim naslovom, lahko upnik vloži predlog za izvršbo na podlagi izvršilnega postopka, ki pa je malo manj tipiziran kot izvršilni postopek na podlagi verodostojne listine.

Predlog za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova lahko vloži upnik, če razpolaga z izvršilnim naslovom, ki je lahko:

- izvršljiva sodna odločba in sodna poravnava;
- izvršljiv notarski zapis (vsebuje klavzulo o neposredni izvršljivosti);
- druga izvršljiva odločba ali listina, za katero zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali pravni akt Evropske unije, ki se v Sloveniji uporablja neposredno, določa, da je izvršilni naslov (Zakon o izvršbi in zavarovanju, (2007).

Da se lahko listina šteje za izvršljivo, mora poteči rok za prostovoljno izpolnitev obveznosti po posamezni listini, hkrati pa so glede na listino določeni tudi preostali pogoji (prim. pravnomočnost odločbe itd.). Izvršilni naslov pa je primeren za izvršbo, če so v njem navedeni upnik in dolžnik ter predmet, vrsta, obseg in čas izpolnitve obveznosti (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Izvršilni predlog na podlagi izvršilnega naslova se nanaša na plačilo denarnega zneska ali izpolnitve kakšne druge obveznosti (npr. deložacija, omogočanje stikov z otroki, rušitev objekta in tako dalje) (Na sodišču., b. l.).

Postopek vložitve predloga za izvršbo na podlagi izvršilnega postopka se začne z vložitvijo predloga za izvršbo, ki ga upnik pisno vloži pri pristojnem sodišču (krajevno pristojno okrajno sodišče), v predlogu pa navede izvršilni naslov in zahteva izterjavo dolga. Sodišče po prejemu predloga za izvršbo preveri, ali so izpolnjeni pogoji za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova. V primeru, ko so pogoji izpolnjeni, sodišče izda sklep o izvršbi, ki omogoča izvršitelju izvajanje ukrepov za izterjavo dolga. Za razliko od izvršilnega postopka na podlagi izvršilnega naslova, sodišče, ki izda sklep o izvršbi, presoja tudi utemeljenost ugovora dolžnika, in brez posebnega pravnega postopka v istem izvršilnem postopku izda sklep o zavrnitvi oz. ugoditvi ugovora dolžnika (Na sodišču., b. l.).

Izvršba na podlagi izvršilnega naslova je za upnika bolj učinkovita od predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine, saj dolžnik, če izvršilni naslov nima resnejših pomanjkljivosti, postopka ne more ustaviti (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

3.3. Vrste izvršilnih sredstev

Upnik ob vložitvi predloga za izvršbo navede, katero sredstvo izvršbe predlaga. Skladno z ZIZ ima upnik na voljo več izvršilnih sredstev, pri čemer lahko upnik izbere enega ali več. Sodišče dovoli izvršbo za poplačilo denarne terjatve s tistim sredstvom in na tistih predmetih, ki so navedeni v predlogu za izvršbo, oz. jih upnik predlaga med samim izvršilnim postopkom.

ZIZ v 30. členu določa, da sodišče kot sredstva za poplačilo denarne terjatve dovoli: prodajo nepremičnin oz. premičnin, prenos denarne terjatve, unovčenje drugih premoženjskih oz. materialnih pravic in nematerializiranih vrednostnih papirjev, prodajo deleža družbenika in prenos sredstev, ki so pri organizacijah, pooblaščenih za plačilni promet (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

3.3.1. Izvršba na dolžnikova denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet

Najbolj pogosta izbira upnikov glede sredstev izvršbe je izvršba na dolžnikova denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet.

V primerih, kadar upnik predlaga izvršbo na dolžnikova denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet, sodišče po uradni dolžnosti izvede poizvedbe, da pridobi podatke, ali ima dolžnik pri kateri koli organizaciji za plačilni promet odprt račun, na katerem bi se lahko zbirala denarna sredstva dolžnika.

Če sodišče pridobi informacijo, da ima dolžnik račun pri organizaciji za plačilni promet, potem pošlje sklep o izvršbi predmetni organizaciji za plačilni promet v izvrševanje.

Po prejemu sklepa o izvršbi organizacija za plačilni promet zadrži dolgovan znesek, nato pa ga nakaže upniku z namenom celotnega ali delnega poplačila dolga/terjatve.

S sklepom o izvršbi sodišče organizaciji za plačilni promet naloži, da blokira dolžnikova denarna sredstva na vseh računih v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi in da po pravnomočnosti sklepa o izvršbi ta znesek izplača upniku. Sodišče organizacijo za plačilni promet obvesti v primeru, ko je sklep o izvršbi pravnomočen, da organizacija za plačilni promet sprost zadržana denarna sredstva in jih nakaže upniku z namenom poplačila terjatve. Ko je dolg v celoti poplačan, mora organizacija za plačilni promet o navedenem obvestiti sodišče. Enako velja, če se v času trajanja izvršilnega postopka račun, na katerem so bila denarna sredstva, zapre in je tako izvrševanje onemogočeno (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Prej navedeno velja za sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizacijah za plačilni promet v valuti, ki je veljavna v Republiki Sloveniji, vendar pa ZIZ v 139. členu določa, da če ima dolžnika pri organizaciji za plačilni promet sredstva v tuji valuti, potem v navedenem primeru organizacija za plačilni promet tujo valuto preračuna v evre (tj. trenutno veljavna valuta v Republiki Sloveniji) po nakupnem tečaju na dan izplačila (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

V primerih, ko se terjatev iz izvršilnega naslova glasi na tujo valuto, pa sodišče na upnikov predlog dovoli izvršbo za poplačilo te terjatve v tuji valuti z dolžnikovih sredstev v tuji valuti. Najbolj pogosti in najbolj znani primeri izvršbe v tuji valuti predstavljajo izvršbe bank zoper dolžnike, ki so jemali kredite v švicarskih frankih (CHF) in obveznosti po kreditni pogodbi niso izpolnili v dogovorjenem roku. V navedenih primerih je bila kreditna obveznost z valutno klavzulo vezana na tujo valuto švicarski frank (CHF), dolžnik pa jo je bil obvezen plačati v obrokih v domači valuti (EUR) po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan plačila (VSM sklep I lp 585/2020).

Glede na navedeno je tako obveznost organizacij za plačilni promet, da izvršujejo sklep o izvršbi skladno z navodili sodišča, hkrati pa tudi, da poznajo in spoštujejo zakonske omejitve izvršbe iz 101. in 102. člena ZIZ, ki določajo, kateri prejemki so izvzeti iz izvršbe, prav tako pa tudi omejitve izvršbe (VSC sklep I lp 716/2009).

Izvršba na dolžnikova sredstva pri OPP je sicer najbolj pogosta izbira upnika pri izvršilnih sredstvih, vendar pa upniki v tem primeru nimajo veliko možnosti za poplačilo njihove terjatve, saj večina dolžnikov nima transakcijskih računov. V primeru, ko jih imajo, pa na njih ni sredstev, s katerimi bi se terjatev upnika poplačala, oz. je sredstev zelo malo, je tako lahko izvršilni postopek zelo dolgotrajen.

3.3.2. Izvršba na premičnine dolžnika

Izvršba na premičnine dolžnika se nanaša na postopek, v katerem upnik poskuša izterjati svoje terjatve z zasegom in prodajo premičnin dolžnika. Ta postopek običajno sledi sodni odločbi, ki ugotavlja obstoj dolga in določa, da je dolžnik dolžan izpolniti svoje obveznosti do upnika (Levstek, 2014).

Postopek izvršbe na premičnine se začne, ko upnik v predlogu za izvršbo predlaga, da se izvršba opravi z rubežem in prodajo dolžnikovih premičnin in sodišče takšnemu predlogu tudi ugodi. Upniku v predlogu skladno z 78. členom ZIZ ni treba navesti, katere premičnine naj se zarubijo in kje te stvari so (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Takšno poizvedbo o premičninah dolžnika opravi sodno imenovani izvršitelj, ki je v izvršilnem postopku imenovan za izvedbo rubeža in prodajo premičnin dolžnika. Slednji po prejemu sklepa o izvršbi primarno opravi poizvedbe glede dolžnikovega premičnega premoženja. V navedenem primeru upniku nastanejo dodatni izvršilni stroški, saj je običajno, da izvršitelj želi, da se mu plača predujem, na podlagi katerega potem izvršitelj opravi svoje delo, upnik pa ima pravico nastale izvršilne stroške priglasiti v izvršilni postopek in navedene stroške zahtevati od dolžnika (Levstek, 2014).

Če izvršitelj ugotovi, da ima dolžnik premoženje, se rubež stvari opravi tako, da jih izvršitelj vidno označi in sestavi o navedenem rubežni zapisnik ter opravi vpis zarubljenih stvari v register (v primeru, če gre za zaloge, opremo, motorna in tirna vozila, motorna kolesa, prikolice/polprikolice ter živali). Izvršitelj nato začne dražbe, s katerimi poskuša prodati premičnine dolžnika in na navedeni način pridobiti sredstva, s katerimi bi se poplačala terjatev upnika do dolžnika.

V primeru, ko dolžnik po prejetih poizvedbah nima nikakršnega premoženja, o navedenem izvršitelj obvesti sodišče, sodišče pa na navedeni podlagi izda sklep o ustavitvi izvršbe na premičnine dolžnika. Upnik ima pravico v primeru, če kasneje odkrije, da ima dolžnik v lasti premičnine, ponovno predlagati izvršbo na premičnine dolžnika (Levstek, 2014).

3.3.3. Izvršba na nepremičnine dolžnika

Izvršbo na nepremičnine dolžnika ureja 13. poglavje ZIZ, ki določa, da se izvršba na nepremičnino opravi z zaznambo sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi, z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine, s prodajo nepremičnine in s poplačilom upnikov iz zneska, dobljenega s prodajo (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Postopek izvršbe na nepremičnino običajno poteka tako, da upnik vloži predlog za izvršbo, na okrajnem sodišču, ki je krajevno pristojno. Krajevna pristojnost sodišča se v primeru vložitve predloga za izvršbo na nepremičnine dolžnika določa glede na lego nepremičnine, ki je predmet izvršbe. Nato sodišče izda sklep o izvršbi, v katerem določi izvršbo na nepremičnino. Postopek se začne s predlogom upnika pri okrajnem sodišču, ki, če so izpolnjeni pogoji, izda sklep o izvršbi in ga vroči dolžniku, ki ima možnost ugovora. Sklep se zaznamuje v zemljiški knjigi, s čimer se prepreči prenos lastništva brez vednosti upnika. Sodišče nato imenuje cenilca za oceno vrednosti nepremičnine, ki se prodaja na javni dražbi. Po uspešni dražbi in plačilu kupnine sledi sklep o izročitvi nepremičnine novemu lastniku, dolžnik pa mora nepremičnino izprazniti. Iz kupnine se najprej poplačajo stroški postopka, nato terjatve upnika, morebitni presežek pa prejme dolžnik. Dolžnik lahko v postopku uporablja pravna sredstva, kot so ugovor, pritožba in predlog za odlog izvršbe (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Izvršba na nepremičnine dolžnika pa je omejena z Ustavo RS, ki v 36. členu določa, da je temeljna človekova pravica nedotakljivost stanovanja. Ob tem se poraja vprašanje, katera pravica prevlada nad katero. Zakonodajca, ki ureja izvršilni postopek v Sloveniji, je pripravljena na način, da upošteva zlasti interes upnika zaradi učinkovitosti izvršbe. Ob tem je treba poudariti, da je Ustava RS nad ZIZ in tako zagotavlja posamezniku nedotakljivost stanovanja. Skladno z navedenim je tako treba pri presoji razmerja med upnikom in dolžnikom v izvršilnem postopku po stališču Ustavnega sodišča razlikovati med različnimi položaji dolžnika (brezposelnost, socialna stiska ...) (IUS-INFO, 2017).

3.3.4. Izvršba na terjatve dolžnikovega dolžnika

Izvršba na terjatve dolžnikovega dolžnika je pravni postopek, urejen v poglavju »rubež terjatve«, torej od 107. člena dalje. Navedena vrsta izvršilnega postopka omogoča upniku izterjavo terjatev tako, da poseže v dolžnikove terjatve do svojih dolžnikov. Postopek se začne z vložitvijo predloga za izvršbo na dolžnikove terjatve pri pristojnem okrajnem sodišču. V predlogu mora upnik natančno navesti podatke o svoji terjatvi dolžniku in dolžnikovemu dolžniku (tretji dolžnik). Sodišče po preučitvi predloga in ob ugotovitvi izpolnjenih pogojev izda sklep o izvršbi, ki ga vroči tako dolžniku kot tretjemu dolžniku. Ta sklep tretjega dolžnika zavezuje, da mora dolg, ki ga ima do dolžnika, poravnati neposredno upniku, s čimer dolžnik ne more več razpolagati s temi sredstvi. Z vročitvijo sklepa tretjemu dolžniku je slednji obveščen, da svoje obveznosti do dolžnika ne sme več izpolniti njemu, temveč mora izpolnitev izvršiti neposredno upniku (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

Ko tretji dolžnik prejme sklep, mora dolg, ki ga dolguje dolžniku, poravnati upniku v višini dolga, ki ga dolžnik dolguje upniku. Če tretji dolžnik ne izpolni te obveznosti, lahko upnik proti njemu uvede izvršbo. Po uspešni izvršbi se iz prejetih sredstev

najprej poplačajo terjatve upnika, vključno s stroški postopka, morebitni presežek pa se vrne dolžniku. Dolžnik ima v tem postopku možnost vlaganja ugovorov in drugih pravnih sredstev, če meni, da so mu kršene pravice, kar omogoča sodno varstvo njegovih interesov. Izvršba na terjatve dolžnikovega dolžnika je učinkovit način za upnika, da doseže poplačilo svojih terjatev, še posebej v primerih, ko dolžnik sam nima dovolj sredstev, a ima terjatve do tretjih oseb, ki jih lahko upnik izkoristi za poplačilo svoje terjatve (Zakon o izvršbi in zavarovanju, 2007).

3.3.5. Izvršba na plačo dolžnika

Izvršba na plačo dolžnika je pravni postopek v Sloveniji, urejen z Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), ki omogoča upniku izterjavo terjatev iz dolžnikove redne plače. Postopek se začne z vložitvijo predloga za izvršbo pri pristojnem okrajnem sodišču, kjer upnik navede podatke o svoji terjatvi in dolžniku. Sodišče po preučitvi predloga in ob ugotovitvi izpolnjenih pogojev izda sklep o izvršbi, ki se vroči dolžniku in njegovemu delodajalcu. Sklep določa, da mora delodajalec del dolžnikove plače, ki presega zakonsko določen neobdavčljiv znesek, nakazovati neposredno upniku.

Delodajalec je po prejemu sklepa dolžan vsak mesec zadržati in nakazati določen del dolžnikove plače upniku, dokler se terjatev v celoti ne poplača. Zakon določa, da mora dolžniku ostati minimalni znesek za preživetje, ki je enak osnovnemu znesku minimalnega dohodka. Poleg tega zakon določa tudi omejitve glede največjega dela plače, ki ga je mogoče zarubiti, odvisno od višine plače in narave terjatve. Če delodajalec ne izvrši sklepa o izvršbi, ga lahko doleti kazen ali obveznost plačila zarubljenega zneska. Dolžnik ima možnost vložitve ugovora zoper sklep o izvršbi, če meni, da so mu kršene pravice, kar zagotavlja sodno varstvo njegovih interesov. Izvršba na plačo je učinkovit način za poplačilo terjatev, saj omogoča redno in postopno izterjavo dolga neposredno iz dolžnikovega dohodka.

Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) v 129. členu določa, da sodišče z izvršbo na plačo dolžnika zarubi določen del njegove plače in naloži delodajalcu, da po pravnomočnosti sklepa nakazuje te zneske neposredno upniku. Pri tem mora delodajalec upoštevati omejitve iz 102. člena ZIZ, ki določa, da se lahko na dolžnikove denarne prejemke, opredeljene kot dohodek iz delovnega razmerja, in na odškodnino za izgubo ali zmanjšanje delovne sposobnosti poseže za največ dve tretjini prejemkov, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati. V tem primeru mora dolžniku ostati tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo dolžnik preživlja, v skladu z zakonodajo, ki ureja socialnovarstvene prejemke (FIND-INFO, 2022).

Za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti osebe, ki jo je dajala, velja omejitev do dveh tretjin prejemkov, vendar

tako, da dolžniku ostane najmanj 50 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati. Pri tem mora delodajalec upoštevati tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po zakonodaji o socialnovarstvenih prejemkih (FIND-INFO, 2022).

3.3.6. Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje

Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje je pravni postopek, urejen z Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) in Zakonom o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP). Upnik začne postopek z vložitvijo predloga za izvršbo pri pristojnem okrajnem sodišču, v katerem mora navesti podatke o dolžniku, terjatvi in vrednostnih papirjih. Sodišče po preučitvi predloga izda sklep o izvršbi, ki se vroči dolžniku in Centralni klirinško depotni družbi (KDD), ki vodi evidenco o nematerializiranih vrednostnih papirjih. Na podlagi sklepa se v registru KDD opravi zaznamba izvršbe, kar dolžniku onemogoči razpolaganje z vrednostnimi papirji brez soglasja sodišča. Sodišče nato imenuje sodnega izvršitelja, ki organizira prodajo vrednostnih papirjev na ustreznem trgu, kot je borza vrednostnih papirjev.

Po uspešni prodaji vrednostnih papirjev se izkupiček prenese na račun sodišča, ki iz tega zneska poplača upnikove terjatve in stroške postopka. Morebitni presežek se vrne dolžniku. ZIZ določa, da mora biti dolžniku zagotovljena pravica do pravnih sredstev, kar vključuje možnost ugovora zoper sklep o izvršbi, pritožbo in predlog za odlog izvršbe, če meni, da so mu kršene pravice. Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje je učinkovit način za izterjavo dolga, saj omogoča hitro in učinkovito unovčenje premoženja dolžnika na finančnih trgih, hkrati pa zakonodaja zagotavlja pravno varnost in zaščito pravic obeh strank v postopku.

3.4. Procesna dejanja v izvršilnem postopku

Izvršilni postopek v Sloveniji ureja Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), ki določa procesna dejanja, s katerimi upnik uveljavlja svoje pravice do poplačila terjatve. Izvršilni postopek se začne na predlog upnika, ki mora vložiti predlog za izvršbo pri pristojnem sodišču. Predlog mora vsebovati podatke o upniku in dolžniku, izvršilni naslov (sodna odločba, notarski zapis ali drug izvršilni naslov) ter predlagane izvršilne ukrepe.

Po vložitvi predloga za izvršbo sodišče preveri, ali predlog izpolnjuje formalne zahteve. Če so te izpolnjene, sodišče izda sklep o izvršbi, s katerim dovoli izvršbo in določi izvršilne ukrepe. Sklep o izvršbi mora biti vročen dolžniku, ki ima pravico do ugovora. Ugovor mora biti vložen v osmih dneh od prejema sklepa, pri čemer mora dolžnik navesti razloge za ugovor in predložiti dokaze.

Če dolžnik vloži ugovor, sodišče preuči njegove navedbe in dokaze ter lahko ugovor zavrne ali mu ugodi. Če sodišče ugodi ugovoru, se izvršilni postopek ustavi ali omeji. Če pa ugovor zavrne ali dolžnik ne vloži ugovora, sklep o izvršbi postane pravnomočen in izvršljiv. V tem primeru sodišče nadaljuje z izvršilnimi ukrepi, ki jih je predlagal upnik.

Izvršilni ukrepi lahko vključujejo rubež in prodajo dolžnikovega premičnega premoženja, rubež denarnih sredstev na dolžnikovih bančnih računih, rubež plače ali drugih rednih prejemkov ter rubež in prodajo nepremičnin. Pri izvršbi na nepremičnine mora sodišče izdati poseben sklep o izvršbi, ki se vpiše v zemljiško knjigo. Nepremičnina se nato proda na javni dražbi, pri čemer se izkupiček uporabi za poplačilo upnikove terjatve.

Med postopkom lahko dolžnik in upnik dosežeta sporazum o poplačilu dolga, kar lahko privede do ustavitve izvršbe. Upnik lahko tudi predlaga spremembo izvršilnih ukrepov, če ti niso bili uspešni. Poleg tega ima dolžnik pravico predlagati odlog izvršbe, če za to obstajajo utemeljeni razlogi, kot so začasna nezmožnost plačila ali druge posebne okoliščine.

V celotnem izvršilnem postopku je ključnega pomena, da se spoštujejo pravice obeh strank in da sodišče ravna v skladu z določbami ZIZ. Procesna dejanja v izvršilnem postopku so zasnovana tako, da omogočajo učinkovito in pravično poplačilo terjatve, hkrati pa zagotavljajo varstvo pravic dolžnika (Na sodišču, b. l.).

3.5. Prednosti in slabosti izvršilnega postopka

Izvršilni postopek je pomemben pravni mehanizem, ki omogoča upnikom izterjavo svojih terjatev v primeru, ko dolžnik prostovoljno ne izpolni svojih finančnih obveznosti. Prednosti izvršilnega postopka vključujejo učinkovitost pri poplačilu terjatev, jasno urejen pravni postopek in različne izvršilne ukrepe, ki omogočajo prilagodljivost v postopku izterjave dolgov. Kljub tem prednostim pa izvršilni postopek lahko prinaša tudi nekatere slabosti, med katere sodijo možnost zlorab s strani upnika, omejena možnost ugovora dolžnika ter dodatni stroški izvršilnega postopka. Razumevanje tako prednosti kot slabosti izvršilnega postopka je ključno za učinkovito uporabo tega pravnega mehanizma v praksi (PRAVO ZA VSE, 2020).

3.5.1. Prednosti izvršilnega postopka

Učinkovitost pri poplačilu terjatev je ena izmed ključnih prednosti izvršilnega postopka. Ta postopek omogoča upniku relativno hitro in učinkovito izterjavo dolga, tudi v primerih, ko dolžnik ne izpolni svojih obveznosti prostovoljno. S tem se upniku omogoča pridobitev sredstev za poplačilo svojih terjatev, kar lahko v primerih dolžnikove nesolventnosti ali neplačila bistveno olajša finančno situacijo.

Jasno urejen pravni postopek zagotavlja predvidljivost in varnost za obe stranki. Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) določa pravila, ki urejajo izvršilni postopek, kar omogoča pošteno obravnavo in predvidljiv potek postopka. To zmanjšuje tveganje za zlorabe ali nepravilnosti ter zagotavlja zaupanje v pravno varstvo.

Izvršilni postopek ponuja različne izvršilne ukrepe, prilagojene različnim okoliščinam posameznega primera. Upnik lahko izbere najustreznejši izvršilni ukrep glede na vrednost dolga, finančno sposobnost dolžnika in druge okoliščine. To povečuje možnosti uspešne izterjave dolga in omogoča bolj prilagodljivo ukrepanje v primerih neplačila.

3.5.2. Slabosti izvršilnega postopka

Možnost zlorab je ena izmed slabosti izvršilnega postopka. Kljub jasno določenim pravilom lahko ta postopek omogoča možnosti za zlorabo s strani upnika. Na primer, upnik lahko izrablja izvršilne ukrepe za pritisk na dolžnika ali za doseg svojih drugih ciljev, kar lahko vodi v nepravično obravnavo dolžnika.

Omejena možnost ugovora dolžnika je še ena slabost izvršilnega postopka. Dolžnik ima sicer pravico vložiti ugovor proti izvršbi, vendar je ta pravica omejena na določene okoliščine. Poleg tega je rok za vložitev ugovora relativno kratek, kar lahko otežuje dolžnikovo obrambo.

Dodatni stroški izvršilnega postopka lahko predstavljajo dodatno breme za obe stranki. Izvršilni postopek lahko vključuje različne pristojbine, sodne takse in druge stroške, ki jih mora plačati bodisi upnik bodisi dolžnik. Te dodatne stroške je treba upoštevati pri oceni smiselnosti sprožitve izvršilnega postopka.

3.6. Pravne posledice končanja izvršilnega postopka pred poplačilom dolga

Ko se izvršilni postopek konča brez poplačila dolga, se soočata tako upnik kot dolžnik s številnimi posledicami, ki lahko pomembno vplivajo na njuno finančno situacijo in pravni položaj.

Za upnika je ena izmed osrednjih posledic neuspešnega izvršilnega postopka izguba poplačila terjatve. Kljub prizadevanjem za uveljavitev svojih pravic lahko upnik ostane brez pričakovanega plačila, kar lahko povzroči finančne izgube in poslabša njegovo finančno stanje. Poleg tega lahko neuspešen izvršilni postopek pomeni tudi dodatne stroške v obliki sodnih taks, odvetniških stroškov in drugih izdatkov, kar še dodatno obremenjuje upnika (PRAVO ZA VSE, 2020).

Dolžnik pa se sooča s posledicami neuspešnega izvršilnega postopka v obliki negativnih vplivov na njegov finančni ugled in kreditno sposobnost. Neplačane terjatve, ki ostanejo po koncu izvršilnega postopka, lahko vplivajo na dolžnikovo kreditno sposobnost in otežijo njegov dostop do finančnih storitev v prihodnosti. Poleg tega se dolžnik lahko sooča tudi z dodatnimi pravnimi postopki in morebitnimi kazenskimi sankcijami v primeru neplačila dolgov, kar lahko dodatno obremeni njegovo finančno in pravno situacijo (VSM Sklep I Ip 176/2021).

Na splošno lahko zaključek izvršilnega postopka brez poplčila dolga za obe stranki pomeni finančno breme in pravne težave, ki lahko imajo dolgoročne posledice na njihovo finančno in pravno stanje.

4. STEČAJNI POSTOPEK

Stečajni postopek v Sloveniji je kompleksen pravni postopek, ki se uporablja v primeru insolventnosti dolžnika, ko ta ni več sposoben poravnati svojih finančnih obveznosti do upnikov. Namen stečajnega postopka je doseči pošteno in enakopravno razdelitev premoženja dolžnika med njegove upnike ter zagotoviti najboljše možne pogoje za poplačilo dolgov. Stečajni postopek se začne na podlagi predloga dolžnika ali njegovega upnika in se izvaja pred sodiščem.

Sodišče imenuje stečajnega upravitelja, ki prevzame nadzor nad dolžnikovim premoženjem, ga oceni, proda premoženje ter razdeli sredstva med upnike v skladu z določbami Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Stečajni postopek prav tako vključuje ustavitev vseh izvršilnih postopkov in drugih pravnih postopkov zoper dolžnika, kar omogoča usklajeno obravnavo vseh upnikov. Namen stečajnega postopka je doseči rešitev dolžnikove finančne krize in omogočiti dolžniku svež začetek, medtem ko zagotavlja pravično obravnavo in poplačilo upnikov (Plavšak, 2008).

4.1. Urejenost stečajnega postopka

Urejenost stečajnega postopka v Sloveniji je posledica dolgoletnega razvoja pravnega sistema in zakonodaje, ki ureja insolventnost in postopke zaradi stečaja. Slovenija ima celovit pravni okvir, ki jasno opredeljuje postopke, pravice in dolžnosti vpletenih strank ter zagotavlja pravno varstvo tako dolžnikom kot upnikom. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) ter drugi relevantni predpisi podrobno urejajo postopke v zvezi s stečajem. Stečajni postopek v Sloveniji poteka pred sodiščem, ki imenuje stečajnega upravitelja in nadzira izvajanje postopka. Stečajni upravitelji so strokovno usposobljeni in registrirani pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), kar zagotavlja visoke standarde strokovnosti in integritete pri opravljanju njihovih nalog. Prav tako je ustanovljeno tudi združenje stečajnih upraviteljev, ki deluje kot organizacija za samoregulacijo in skrb za razvoj strokovnosti ter izmenjavo najboljših praks.

Slovenski stečajni postopek je zasnovan tako, da zagotavlja pošteno obravnavo vseh vpletenih strank in pravično razdelitev premoženja med upnike. Zakon določa jasne roke in postopke za vložitev stečajnega predloga, imenovanje stečajnega upravitelja, oceno in razdelitev premoženja ter druge pomembne vidike postopka. Prav tako se zagotavlja tudi ustrezno pravno varstvo za dolžnike in upnike v primeru spornih vprašanj ali nepravilnosti v postopku.

V celoti gledano je urejenost stečajnega postopka v Sloveniji izrazito visoka, kar prispeva k zaupanju v pravno varstvo ter transparentnost in učinkovitost izvajanja postopkov zaradi insolventnosti. S stalnim prilagajanjem zakonodaje in prakse aktualnim potrebam se slovenski stečajni postopek nenehno izboljšuje in prilagaja spremenjenim okoliščinam, kar omogoča učinkovito reševanje finančnih težav ter zagotavlja stabilnost in zaupanje v gospodarsko okolje države (Plavšak, 2017).

4.2. Začetek stečajnega postopka

Začetek stečajnega postopka v Sloveniji se navadno sproži na podlagi predloga, ki ga lahko vloži dolžnik ali njegov upnik. Dolžnik lahko vloži predlog za začetek stečajnega postopka, če ugotovi, da ni več sposoben poravnati svojih finančnih obveznosti, medtem ko upnik lahko vloži predlog, če dolžnik ne izpolni svojih obveznosti ali če obstaja utemeljen sum, da je dolžnik insolventen. Zahteva za začetek stečajnega postopka se vloži na pristojno sodišče, ki na podlagi predloženih dokazov in argumentov odloči o upravičenosti zahteve.

Po prejemu predloga sodišče oceni izpolnjevanje pogojev za začetek stečajnega postopka in odloči o njegovi utemeljenosti. Če sodišče ugotovi, da so izpolnjeni zakonsko predpisani pogoji, izda sklep o začetku stečajnega postopka ter imenuje stečajnega upravitelja. Stečajni upravitelj nato prevzame nadzor nad dolžnikovim premoženjem, začne z njegovim inventariziranjem ter izvaja vse potrebne ukrepe za zaščito in ohranitev premoženja v stečajni masi (Plavšak, 2017).

Začetek stečajnega postopka ima pomembne pravne in gospodarske posledice za vse vpletene stranke. Dolžnik izgubi nadzor nad svojim premoženjem, ki postane predmet upravljanja stečajnega upravitelja, medtem ko se za upnike odprejo možnosti za izterjavo dolgov iz stečajne mase. Začetek stečajnega postopka je tako pomemben korak pri reševanju insolventnosti dolžnika ter omogoča urejen in pošten način razdelitve premoženja med upnike v skladu z določbami zakonodaje (VSL Sklep Cst 292/2018).

4.3. Zakonodaja, ki ureja stečajne postopke – ZFPPIPP

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) je temeljni pravni akt v Sloveniji, ki podrobno ureja različne vidike insolventnosti in postopke zaradi stečaja. Ta zakon je bil sprejet z namenom zagotavljanja ustrezne zaščite interesov tako dolžnikov kot upnikov ter vzpostavitve učinkovitega in preglednega sistema reševanja insolventnosti. ZFPPIPP vsebuje določbe o postopkih za začetek stečajnega postopka, imenovanju in vlogi stečajnih upraviteljev, oceni in razdelitvi premoženja v stečajni masi ter drugih pomembnih vprašanih (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

Med ključnimi vidiki ZFPPIPP je tudi določanje pogojev in postopkov za razglasitev insolventnosti posameznikov in pravnih oseb. Zakon določa merila za ugotavljanje insolventnosti ter postopke za obravnavo insolventnosti posameznikov in pravnih oseb, ki vključujejo možnosti za izvensodne rešitve, kot so sporazumi o poravnavi, kot tudi formalne postopke, kot je stečaj. ZFPPIPP zagotavlja tudi določene ukrepe za zaščito dolžnikov v postopkih zaradi insolventnosti, kot so prepovedi izvršb in drugi ukrepi za ohranjanje premoženja.

Poleg tega ZFPPIPP določa tudi pravice in obveznosti upnikov v postopkih zaradi insolventnosti, vključno z njihovimi možnostmi za uveljavljanje terjatev, sodelovanje v postopkih in pridobitev informacij o stanju dolžnikovega premoženja. Zakon določa jasna pravila za razdelitev premoženja med upnike v stečajni masi, ki sledijo načelom poštenosti in enakopravne obravnave upnikov. Skupaj vzpostavlja ZFPPIPP robusten pravni okvir za obravnavo insolventnosti v Sloveniji, ki zagotavlja stabilnost in zaupanje v gospodarski sistem države (Plavšak, 2008).

4.4. Objava dokumentov v stečajnem postopku

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) igra ključno vlogo pri objavah v stečajnem postopku v Sloveniji. AJPES je javni organ, ki deluje pod okriljem vlade in skrbi za zbiranje, hrambo in posredovanje različnih podatkov ter dokumentov, ki se nanašajo na gospodarsko dejavnost in pravne subjekte v državi. V kontekstu stečajnega postopka AJPES objavlja številne dokumente in informacije, ki so pomembne za vse vpletene stranke.

Med ključnimi dokumenti, ki jih objavlja AJPES v zvezi s stečajnim postopkom, so sodni sklepi o začetku stečajnega postopka, imenovanje stečajnih upraviteljev, različna poročila stečajnega upravitelja, seznam terjatev, razpisi za prodajo premoženja iz stečajne mase in drugi dokumenti, ki se nanašajo na postopek. Te informacije so dostopne na spletni strani AJPES, kjer lahko vsakdo javno preveri stanje stečajnega postopka, spremlja dogodke in pridobi relevantne podatke o dolžniku, stečajni masi in poteku postopka.

Objave v stečajnem postopku preko AJPES-a zagotavljajo transparentnost, javno dostopnost in pravno varstvo za vse vpletene stranke. Upniki, dolžniki, potencialni kupci premoženja iz stečajne mase ter drugi prizadevni lahko spremljajo razvoj dogodkov, pridobijo relevantne informacije in uveljavljajo svoje pravice v skladu z zakonodajo. S tem AJPES prispeva k učinkovitemu in preglednemu izvajanju stečajnih postopkov ter zagotavlja stabilnost in zaupanje v pravni in gospodarski sistem države.

4.5. Stečajna masa

Stečajna masa v Sloveniji predstavlja premoženje dolžnika, ki postane predmet upravljanja in razpolaganja stečajnega upravitelja v okviru stečajnega postopka. Ta masa običajno vključuje vse premoženje, ki je bilo v lasti dolžnika ob začetku stečajnega postopka, vključno s premoženji, nepremičninami, terjatvami, poslovnimi deleži, intelektualno lastnino in drugimi sredstvi (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

Namen stečajne mase je zagotoviti sredstva za poplačilo upnikov, zato je naloga stečajnega upravitelja, da premoženje v stečajni masi oceni, upravlja in proda na najbolj učinkovit način. Stečajni upravitelj prevzame nadzor nad vsemi sredstvi v stečajni masi, jih vrednoti, varuje in po potrebi proda. Pri tem mora ravnati v skladu z zakonodajo in skrbeti za pošteno obravnavo vseh upnikov.

Razdelitev sredstev iz stečajne mase med upnike poteka v skladu z določbami zakona, pri čemer se upoštevajo prednostne terjatve, prednostni upniki in pravila enakopravne obravnave upnikov. Cilj je doseči čim bolj pošteno in uravnoteženo razdelitev premoženja med vse upnike, pri čemer se upoštevajo njihove pravice in interesi.

Skupaj vzpostavlja stečajna masa ključni element stečajnega postopka v Sloveniji, ki omogoča učinkovito upravljanje in razdelitev premoženja dolžnika med upnike ter zagotavlja stabilnost in zaupanje v pravni in gospodarski sistem države (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.6. Vrste stečajnih postopkov

V Sloveniji se uporabljajo različne vrste stečajnih postopkov, ki omogočajo obravnavo insolventnosti posameznikov in pravnih oseb na ustrezne in pravične načine.¹ Ti postopki so temeljni mehanizmi za reševanje finančnih težav dolžnikov ter zagotavljanje zaščite interesov upnikov in drugih vpletenih strank. Z raznolikostjo stečajnih postopkov se omogoča prilagajanje specifičnim okoliščinam vsakega primera, s čimer se dosežejo najboljše možne rešitve v vsakem primeru insolventnosti (Finančna uprava RS, b. l.).

4.6.1. Stečajni postopek nad pravno osebo

Stečajni postopek nad pravno osebo v Sloveniji je kompleksen proces, ki se začne s podajo predloga za začetek stečajnega postopka. Ta predlog lahko vloži sama pravna oseba, njeni upniki ali drugi prizadevni subjekti. Na podlagi tega predloga sodišče

opravi preverjanje finančnega stanja pravne osebe in ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji za začetek stečajnega postopka. Če sodišče ugotovi insolventnost pravne osebe, izda sklep o začetku stečajnega postopka ter imenuje stečajnega upravitelja (GOV.SI, 2019).

Po začetku stečajnega postopka stečajni upravitelj prevzame nadzor nad premoženjem pravne osebe. Njegova glavna naloga je oceniti in upravljati premoženje, izvesti njegovo prodajo ter razdeliti sredstva med upnike v skladu z določbami zakona. Stečajni upravitelj je dolžan izdelati poročila o stanju premoženja in poteku postopka, ki jih predloži sodišču in upnikom. Med postopkom se lahko izvajajo tudi različni ukrepi za zaščito premoženja pravne osebe in njegovo učinkovito upravljanje.

Končni cilj stečajnega postopka nad pravno osebo je doseči najboljše možne pogoje za poplačilo dolgov upnikov ter pravično razdelitev premoženja. Po poplačilu upnikov in poravnavi stroškov postopka lahko sodišče izda sklep o končanju stečajnega postopka, pri čemer lahko sledi tudi postopek likvidacije preostalega premoženja. S tem se zaključi stečajni postopek nad pravno osebo, pri čemer se v določenih primerih lahko uvedejo tudi drugi pravni postopki za dodatno zaščito interesov vpletenih strank (Plavšak, 2017).

4.6.2. Postopek osebnega stečaja

Postopek osebnega stečaja v Sloveniji je namenjen posameznikom, ki so se znašli v finančnih težavah in niso več sposobni poravnati svojih dolgov. Postopek se začne s predlogom za začetek osebnega stečaja, ki ga lahko vloži posameznik sam ali njegov upnik. Sodišče na podlagi tega predloga oceni finančno stanje posameznika ter ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji za začetek osebnega stečaja (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

Če sodišče ugotovi insolventnost posameznika, izda sklep o začetku osebnega stečaja ter imenuje stečajnega upravitelja. Stečajni upravitelj nato prevzame nadzor nad premoženjem dolžnika, ga oceni, upravlja in prodaja ter razdeli sredstva med upnike v skladu z določbami zakona. Med postopkom osebnega stečaja posameznik sodeluje s stečajnim upraviteljem ter predloži vse potrebne informacije o svojem finančnem stanju (Plavšak, 2017).

Cilj postopka osebnega stečaja je doseči najboljše možne pogoje za poplačilo dolgov posameznika ter mu omogočiti finančno svež začetek. Po poplačilu upnikov in poravnavi stroškov postopka lahko sodišče izda sklep o odpustu obveznosti, kar pomeni, da posameznik ni več dolžan poravnati preostalih dolgov. S tem se zaključi postopek osebnega stečaja, pri čemer lahko posameznik ponovno pridobi finančno stabilnost (Plavšak, 2017).

4.6.3. Postopek stečaja zapuščine

Postopek stečaja zapuščine v Sloveniji se začne po smrti zapustnika, ko zapustnikova lastnina preide v postopek dedovanja. Če se ugotovi, da je zapustnikova zapuščina prezadolžena in ni dovolj sredstev za poplačilo dolgov, lahko upniki sprožijo postopek stečaja zapuščine. To se običajno zgodi, ko je v zapuščini več dolgov kot premoženja, ki bi jih bilo mogoče prodati za poplačilo dolgov (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

Postopek stečaja zapuščine se začne s predlogom za začetek stečajnega postopka, ki ga vloži upnik ali zapustnikov dedič. Sodišče nato oceni finančno stanje zapuščine ter ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji za začetek stečajnega postopka. Če se ugotovi, da je zapuščina insolventna, izda sodišče sklep o začetku stečajnega postopka ter imenuje stečajnega upravitelja.

Stečajni upravitelj nato prevzame nadzor nad zapuščino, oceni vrednost premoženja, izvede prodajo in razdeli sredstva med upnike v skladu z določbami zakona. Cilj postopka stečaja zapuščine je doseči najboljše možne pogoje za poplačilo dolgov zapustnika ter zagotoviti pošteno obravnavo vseh vpletenih strank.

Po poplačilu upnikov in poravnavi stroškov postopka lahko sodišče izda sklep o zaključku stečajnega postopka zapuščine. S tem se zaključi postopek stečaja zapuščine, pri čemer lahko sledi tudi postopek razdelitve premoženja med dediče v skladu z dednimi pravili (Plavšak, 2008).

4.7. Prijava terjatev v stečajni postopek

Prijava terjatve v stečajni postopek predstavlja ključno dejanje za upnike, saj omogoča uveljavljanje njihovih pravic do morebitnega premoženja dolžnika. S tem dejanjem upniki uradno obvestijo stečajnega upravitelja o svojih terjativah in zahtevajo, da se le-te vključijo v stečajno maso. To je pomemben korak, saj upnikom omogoča aktivno sodelovanje v postopku ter zagotavlja možnost za morebitno poplačilo njihovih dolgov. Prijava terjatve mora biti podprta z ustreznimi dokazi o obstoju ter višini terjatve, kar zagotavlja transparentnost in pošteno obravnavo vseh udeleženih strank v stečajnem postopku (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.7.1. Prijava navadne terjatve

Prijava navadne terjatve v stečajni postopek poteka v skladu z določbami Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014). Ta zakon natančno določa postopke in pogoje za prijavo

terjatev v stečajnem postopku. Glede na ZFPPIPP upnik najprej pridobi obrazec za prijavo terjatve, ki ga lahko pridobi pri sodišču ali stečajnem upravitelju. Nato upnik izpolni obrazec in priloži ustrezne dokaze o obstoju in višini terjatve. Dokazi morajo biti skladni z zahtevami zakona, ki določa, katere vrste dokazov se lahko uporabijo za dokazovanje terjatev. Izpolnjen obrazec in priloženi dokazi se nato vložijo pri sodišču ali stečajnem upravitelju. Pomembno je, da se prijava terjatve v stečajnem postopku izvede pravočasno in skladno z določbami ZFPPIPP, saj lahko nepravočasna ali neustrezna prijava terjatve vpliva na upnikovo pravico do poplačila v stečajnem postopku (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.7.2. Prijava zavarovane terjatve z ločitveno pravico

Prijava zavarovane terjatve z ločitveno pravico v stečajnem postopku predstavlja poseben postopek, ki se izvaja v skladu s specifičnimi določbami Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). V primeru, ko ima upnik zavarovano terjatev, ki mu zagotavlja ločitveno pravico, lahko uporabi to pravico v stečajnem postopku. To pomeni, da lahko upnik, če njegova terjatev ni poplačana, zahteva poplačilo iz določenega premoženja dolžnika, ki je bilo zastavljeno ali drugače zavarovano za namen zavarovanja te terjatve. Postopek prijave zavarovane terjatve z ločitveno pravico vključuje predložitev ustreznih dokazov o obstoju zavarovane terjatve, kot so pogodbe o zavarovanju ali zastavi, izpiski iz registra zavarovanih terjatev (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014) in druga dokumentacija, ki potrjuje pravico upnika do ločitvenega poplačila. S tem postopkom se zagotovi pravično in učinkovito obravnavanje zavarovanih terjatev v stečajnem postopku ter omogoči upnikom uveljavljanje njihovih pravic v skladu s pravnim redom (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.7.3. Prijava izločitvene pravice

Prijava izločitvene pravice v stečajnem postopku je pomembna za upnike, ki imajo posebne pravice do določenega premoženja dolžnika, ki je izvzeto iz stečajne mase. Ta postopek temelji na določbah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), ki ureja izločitveno pravico v stečajnem postopku. Upnik, ki želi uveljaviti izločitveno pravico, mora najprej pridobiti obrazec za prijavo izločitvene pravice, ki ga lahko pridobi pri sodišču ali stečajnem upravitelju (Plavšak, 1995). Nato upnik izpolni obrazec, v katerem navede podrobnosti o svoji izločitveni pravici, in priloži ustrezne dokaze o obstoju te pravice, kot so pogodbe, potrdila ali druga relevantna dokumentacija. Prijava izločitvene pravice omogoča upniku, da zahteva izplačilo izločenega premoženja pred razdelitvijo preostanka stečajne mase med druge upnike. S tem postopkom se zagotovi spoštovanje posebnih pravic posameznih upnikov in pravična razdelitev premoženja

v stečajnem postopku (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.7.4. Roki za prijavo terjatev v stečajnem postopku

V stečajnem postopku pa mora upnik svojo terjatev prijaviti v treh mesecih po objavi oklica o začetku tega postopka, če ni drugače določeno. V primeru, da je bila proti upniku vložena tožba za izpodbijanje pravnih dejanj stečajnega dolžnika, mora v enem mesecu po prejemu te tožbe prijaviti svojo terjatev kot pogojno terjatev, ki bo nastala v primeru pravnomočne odločitve o tožbi. Podobno mora upnik, ki je vrnil korist, pridobljeno z izpodbojnim pravnim dejanjem, v enem mesecu po vračilu te koristi prijaviti svojo terjatev v stečajnem postopku. Za terjatve za povrnitev škode ali plačilo razlike pa mora upnik svojo terjatev prijaviti v enem mesecu po prejemu izjave stečajnega dolžnika o uresničitvi odpovedne ali odstopne pravice (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

Če prijava terjatve pristojnemu sodišču ni predložena v predpisanem roku oziroma je vložena prepozno, se pojavijo pravne posledice, ki se razlikujejo glede na vrsto stečajnega postopka. V stečajnem postopku nad pravno osebo zamuda 3-mesečnega roka za prijavo terjatve pomeni, da terjatev upnika v razmerju do stečajnega dolžnika preneha. Sodišče takšno prijavo terjatve zavrže kot prepozno. Vendar se v postopku osebnega stečaja in postopku stečaja zapuščine ta določba ne uporablja. To pomeni, da lahko upnik svojo terjatev v teh postopkih prijavi tudi po 3-mesečnem roku. Kljub temu pa rok za prijavo terjatve v postopek osebnega stečaja ni neomejen. Terjatev se upošteva le, če je priznana do izdelave načrta razdelitve stečajne mase. Glede na navedeno je priporočljivo, da upniki redno spremljajo svoje dolžnike. V primeru, da se nad dolžnikom začne stečajni postopek, naj takoj prijavijo terjatev v stečajni postopek, da si zagotovijo morebitno (delno) poplačilo terjatev do stečajnega dolžnika (VSL Sklep Cst 177/2021).

4.8. Poplačilo upnikov v stečajnih postopkih

Postopek poplačila upnikov v stečajnem postopku je kompleksen in se izvaja v skladu s pravili, določenimi v ZFPPIPP. Glavni cilj tega postopka je razdeliti premoženje stečajnega dolžnika med upnike na pošten in uravnotežen način. Najprej se identificira in oceni stečajna masa, ki vključuje vse sredstva in obveznosti dolžnika. Nato sledi postopek razvrščanja terjatev, kjer se terjatve razdelijo v prednostne in nenavadne terjatve glede na določena merila, kot so pravne prednosti, zapadlost in druge določbe zakona. Prednostne terjatve imajo prednost pri poplačilu iz stečajne mase pred nenavnimi terjatvami. Ko so terjatve razvrščene, se premoženje dolžnika proda ali razporedi med upnike v skladu z določili zakona. Postopek poplačila upnikov v stečajnem postopku nadzoruje stečajni upravitelj in nadzorno sodišče, ki skrbita za pravično in zakonito delitev premoženja med upnike.

4.9. Otvoritveno poročilo upravitelja

Otvoritveno poročilo upravitelja je dokument, ki ga je dolžan pripraviti in predložiti stečajnemu sodišču v določenem časovnem okviru po začetku stečajnega postopka. Po določbah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) je upravitelj dolžan pripraviti otvoritveno poročilo v 30 dneh po imenovanju za upravitelja. Otvoritveno poročilo vsebuje pregledno oceno finančnega položaja dolžnika in opis trenutnega stanja premoženja stečajnega dolžnika, vključno z navedbo sredstev in obveznosti. Poleg tega lahko poročilo vsebuje tudi informacije o morebitnih pravnih postopkih ali sporih, ki vplivajo na stečajni postopek. Otvoritveno poročilo upravitelja je pomembno orodje, ki omogoča stečajnemu sodišču in vpletenim strankam vpogled v začetno stanje stečajnega postopka ter služi kot osnova za nadaljnje ukrepe in odločitve v postopku (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.10. Osnovni seznam preizkušenih terjatev

Osnovni seznam preizkušenih terjatev je dokument, ki ga pripravi stečajni upravitelj v stečajnem postopku na podlagi prejetih prijav terjatev upnikov. Glede na določbe Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) je stečajni upravitelj dolžan pripraviti osnovni seznam preizkušenih terjatev v 45 dneh po objavi oklica o začetku stečajnega postopka. Ta seznam vsebuje podatke o prijavljenih terjativah upnikov, ki so bile preizkušene in sprejete za nadaljnje obravnavanje v stečajnem postopku. Preizkušene terjatve so tiste, ki so bile preverjene in potrjene kot verodostojne ter ustrezno dokumentirane. Stečajni upravitelj preveri verodostojnost in upravičenost vsake prijavljene terjatve na podlagi predloženih dokazil in drugih relevantnih informacij. Osnovni seznam preizkušenih terjatev je ključen dokument, ki služi kot osnova za nadaljnje postopke poplačila upnikov in razdelitev premoženja dolžnika v stečajnem postopku.

4.11. Načrti prve, končne oz. prednostne razdelitve stečajne mase

Načrti razdelitve stečajne mase se v stečajnem postopku pripravijo z namenom razdelitve stečajne mase med upnike v skladu z zakonsko določenim vrstnim redom. V tem okviru se oblikujejo različni načrti, ki zajemajo specifične faze postopka.

Prvi načrt razdelitve, imenovan načrt prve razdelitve, pripravi stečajni upravitelj. V tem načrtu je opredeljeno, kako se bo razdelila splošna razdelitvena masa med upnike. Načrt mora vključevati seznam upnikov, višino njihovih terjatev ter predlog razdelitve sredstev. Po predstavitvi načrta imajo upniki 15 dni časa, da vložijo morebitne ugovore. Sodišče nato preuči ugovore in na podlagi tega določi končni načrt prve razdelitve.

V primeru prednostne razdelitve se ta opravi za pokritje stroškov stečajnega postopka ali za poplačilo privilegiranih terjatev. V tem postopku se prednostno poplačajo ločitveni upniki, in sicer iz premoženja, ki je predmet njihove ločitvene pravice.

Po zaključku stečajnega postopka stečajni upravitelj pripravi končno poročilo ter predlog za končno razdelitev preostalega premoženja. Sodišče nato izda sklep o končanju stečajnega postopka in določi končno razdelitev. V primerih, ko stečajna masa ne zadošča za poplačilo vseh upnikov, se poplačilo izvede sorazmerno glede na višino posameznih terjatev.

Posebna razdelitev pa se izvede v primeru, ko je premoženje, ki je predmet ločitvene pravice, prodano, kar zahteva prednostno poplačilo ločitvenega upnika. Ta se poplača iz izkupička prodaje premoženja, ki je predmet njegove ločitvene pravice.

Pravilna priprava in izvedba načrtov razdelitve je ključnega pomena za pravično poplačilo upnikov v skladu z zakonsko določenim vrstnim redom (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, 2014).

4.12. Aktualna problematika s področja terjatev upnikov v stečajnem postopku in analiza sodnih odločb

Aktualna problematika s področja terjatev upnikov v stečajnem postopku prinaša številne izzive, s katerimi se upniki soočajo pri uveljavljanju svojih pravic.

Prvi izziv za upnike je prijava terjatev, ki jo morajo upniki vložiti v roku treh mesecev od objave oklica o začetku stečajnega postopka. Če ta rok zamudijo, njihova pravica do izterjave terjatve ugasne, kar pomeni, da ne morejo več zahtevati poplačila od dolžnika. Ta položaj lahko predstavlja velik problem za upnike, ki morda niso bili pravočasno obveščeni o začetku postopka.

Naslednji pomemben korak je preizkus terjatev. Stečajni upravitelj mora v enem mesecu po izteku roka za prijavo terjatev preizkusiti prijavljene terjatve. Če upravitelj terjatev prereka, imajo upniki 30 dni časa, da vložijo tožbo za ugotovitev obstoja terjatve. Če tega ne storijo, se terjatve štejejo za prerekane. Dokazovanje obstoja terjatev je lahko zapleteno, zlasti če upniki nimajo ustrezne dokumentacije.

Vrstni red poplačila predstavlja dodatno težavo. Zakon namreč določa, da imajo ločitveni in prednostni upniki prednost pri poplačilu, medtem ko se ostali upniki poplačajo sorazmerno glede na višino svojih terjatev. To pomeni, da nekateri upniki lahko ostanejo brez poplačila, če stečajna masa ni zadostna za kritje vseh terjatev.

Odpust dolga je še en pomemben element, ki vpliva na upnike, zlasti v primeru osebne stečaja. Dolžnik lahko po končanem postopku doseže odpust preostalih

dolgov, kar pomeni, da upniki ne morejo več zahtevati poplačila. Upniki nimajo vpliva na to odločitev, kar lahko postane problematično, če menijo, da dolžnik zlorablja postopek.

Poleg tega je trajanje postopka še en izziv, saj so stečajni postopki lahko dolgotrajni, kar upnikom otežuje pravočasno pridobitev sredstev. To je lahko še posebej kritično za upnike, ki so od teh sredstev odvisni za nadaljnje poslovanje (Levstek, 2014).

Aktualna vprašanja, na katera morajo paziti stranke, če se znajdejo v vlogi upnika ali dolžnika, izhajajo tudi iz analize naslednjih sodnih odločb.

Upnik ne more izpodbijati domneve insolventnosti s pritožbo zoper sklep o začetku stečajnega postopka, ali je predlog za začetek postopka vložil dolžnik. Stečajnega postopka ne more preprečiti niti v primeru, če je dolžnik predlagal začetek stečajnega postopka z namenom oškodovanja tega upnika (VSL Sklep Cst 61/2022)

Prednostno poplačilo na podlagi katerega koli pravnega temelja se v stečajnem postopku lahko uveljavlja samo s pravočasno prijavo, ki je tudi podvržena preizkusu na naroku za preizkus terjatev. Brez zahtevka – v pravdi s tožbo in v stečaju s prijavo – pa sodišče po uradni dolžnosti ne odloča o terjatvah in pravicah upnikov (VSM sklep Cpg 52/1996).

Upniku ni treba prijaviti ločitvene pravice, kadar je ta že vpisana v zemljiški knjigi z učinkom pred začetkom stečaja. Taka ločitvena pravica se šteje za prijavljeno (VSK sklep II Ip 433/2016).

Kakor hitro ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine vsebuje argumentirane trditve in dolžnik za te trditve navede dokaze, se šteje, da je ugovor obrazložen (VSC sklep I Ip 27/2009).

Tožena stranka je v predmetnem postopku vložila ugovor zoper sklep o izvršbi, v katerem je navedla le, da tožeči stranki – upniku ničesar ne dolguje, da ji verodostojna listina ni poznana in da z njo ne razpolaga ter predlagala zaslišanje njenega zakonitega zastopnika. Tak ugovor se v izvršilnem postopku po sodni praksi šteje za obrazložen ugovor, zaradi česar je izvršilno sodišče izdalo sklep, s katerim je razveljavilo sklep o izvršbi v delu, v katerem je bila dovoljena izvršba. Ker se v tem primeru predlog za izvršbo šteje kot tožba, je bil upnik pozvan, da ga dopolni. V dopolnitvi je upnik celovito pojasnil in konkretiziral vsa pravno relevantna dejstva v zvezi s temeljem in višino vtoževane terjatve, za svoje trditve pa je tudi predlagal dokaze, vendar dolžnik na to vlogo ni odgovoril. Glede na to, da so bile tudi njegove prejšnje ugovorne navedbe pavšalne in nekonkretizirane, in so zadoščale le za obrazloženost ugovora v izvršilnem postopku, je sodišče prve stopnje pravilno

ugotovilo, da dejstva, s katerimi upnik utemeljuje tožbeni zahtevek, niso sporna oziroma se štejejo za priznana (VSL Sodba II Cpg 390/2018).

5. SKLEP

Izterjava dolgov je ključna in včasih zapletena tema, s katero se soočajo tako posamezniki kot podjetja. Za izterjavo dolgov so na voljo različni pravni postopki in institucije, med katerimi izstopata izvršilni postopek na podlagi izvršilnega naslova ter stečajni postopek. V tem raziskovalnem delu smo se osredotočili na analizo in primerjavo teh postopkov ter njihove učinkovitosti pri izterjavi dolgov.

Potrdili smo izhodiščno hipotezo, da je eden najbolj učinkovitih postopkov izterjave dolga postopek po predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova, kot sta pravnomočna sodna odločba ali izvršljiv notarski zapis. Ta postopek omogoča upnikom, da hitro in učinkovito uveljavijo svoje terjatve brez dodatnih dokaznih bremen. Sodna praksa potrjuje, da je ključna prednost izvršilnega postopka v tem, da že obstoječi izvršilni naslov omogoča takojšnjo izterjavo dolga, kar pomeni manjše administrativne ovire in hitrejše poplačilo upnikov.

Potrdili smo tudi drugo hipotezo, da je večja verjetnost poplačila dolga v izvršilnem postopku kot v stečajnem postopku. Stečajni postopek, čeprav včasih potreben, je običajno bolj zapleten in dolgotrajen postopek za izterjavo dolgov. V stečajnem postopku se premoženje dolžnika razdeli med upnike v skladu z določenimi pravili in prednostnimi razredi terjatev. Ugotovili smo, da sta trajanje stečajnega postopka in razdelitve premoženja med upnike odvisna od različnih dejavnikov, kot so kompleksnost dolžnikovega premoženja, ločitveni upniki, število upnikov idr., kar lahko privede do daljšega čakanja na poplačilo.

Nadalje smo potrdili tudi hipotezo, da je poleg razlik med izvršilnim in stečajnim postopkom pomembno tudi poznavanje in upoštevanje vloge zastaranja terjatev pri izterjavi dolgov. Zastaranje je pravni koncept, ki določa časovni okvir, v katerem je mogoče uveljavljati terjatve. Nepravočasno ukrepanje ali neupoštevanje zastaralnih rokov lahko pomeni izgubo pravice do izterjave dolgov, zato je nujno, da upniki redno spremljajo in upravljajo svoje terjatve.

V luči zgornjih ugotovitev lahko zaključimo, da je izvršilni postopek na podlagi izvršilnega naslova običajno bolj učinkovit način za izterjavo dolgov v primerjavi s stečajnim postopkom. Hitrejša izterjava, manjša administrativna bremena in večja verjetnost za poplačilo dolgov so ključni dejavniki, ki govorijo v korist izvršilnemu postopku. Kljub temu pa je treba upoštevati tudi vlogo zastaranja terjatev in pravočasno ukrepanje upnikov, da se izognejo morebitnim težavam zaradi zastaranja terjatve.

Med izzivi, a katerimi se soočajo upniki pri izterjavi svojih terjatev, pa smo na podlagi ocene aktualne problematike in analize sodnih odločb opozorili na pravilno in

pravočasno prijavo terjatev v stečajnem postopku, ustrezno vložitev tožbe za ugotovitev terjatve, ki jo stečajni upravitelj prereka, upoštevanje posebnih pravic ločitvenih in prednostnih upnikov, možne zlorabe pri osebnih stečajih, dolgotrajnost postopkov, pravilno in pravočasno vlaganje ugovorov v izvršilnih postopkih idr. Zato se nam zdi še posebej nujno, da upnik pred sklenitvijo posla dobro preveri boniteto potencialnega poslovnega partnerja, ki bo plačilno sposoben, saj se s tem izogne postopkom njihove sodne izterjave.

6. LITERATURA IN VIRI

- Volk, Dida (2009). Izvršba – izterjava denarnih terjatev. Ljubljana: GV Založba.
- Finančna uprava Republike Slovenije. (2018). Insolvenčni postopki in drugi načini prenehanja pravne osebe: Podrobnejši opis. Ljubljana.
- Plavšak, N. (2008). Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju: razširjena uvodna pojasnila. Ljubljana: GV Založba.
- Plavšak, N. (2017). Komentar Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). Ljubljana: Tax-Fin-Lex.
- Levstek, M. (2014). Aktualna problematika s področja insolvenčnih zadev. Pravosodni bilten let. 2014, št. 4, str. 189.
- Plavašk, N. (1995). Pravni problem uveljavljanja terjatev ločitvenih in izločitvenih pravic v stečajnih postopkih. Podjetje in delo, let. 1995, št. 5–6, str. 762–768.
- Stvarnopravni zakonik (SPZ) (Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20 – uradno prečiščeno besedilo).
- Obligacijski zakonik (OZ) (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631).
- Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10–15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C in 54/18 – odl. US.
- Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ). Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M in 23/20 – SPZ-B.
- VSM Sklep I Ip 585/2020, 7. 10. 2020.
- VSC sklep I Ip 716/2009, 8. 10. 2009.
- VSM Sklep I Ip 176/2021, 29. 4. 2021.
- VSL Sklep Cst 292/2018, 8. 6. 2018.
- VSL Sklep Cst 177/2021, 5. 5. 2021.
- VSL Sklep Cst 61/2022 z dne 23. 2. 2022.
- VSM sklep Cpg 52/1996 z dne 14. 2. 1996.
- VSK sklep II Ip 433/2016 z dne 5. 1. 2017.
- VSC sklep I Ip 27/2009 z dne 14. 5. 2009.
- VSL Sodba II Cpg 390/2018 z dne 26. 7. 2018.
- Terjatev.si.(2015). *Kakšna je definicija terjatve?*. Pridobljeno 23. 3. 2024 z naslova <http://terjatev.si/kaksna-je-definicija-terjatve/>.
- Notarska zbornica Slovenije. (2024) *Zastavne listine in hipoteke*. Pridobljeno 15. 4. 2024 z naslova <https://www.notar-z.si/storitve/zastavne-listine-in-hipoteke>
- ODP. (b. l.). *Menica*. Pridobljeno 16. 4. 2024 z naslova <https://od-p.eu/dolznisko-upniska-razmerja-menica/>

PRAVO ZA VSE. (2020). *Položaj upnika v primeru sodne izterjave dolga*. Pridobljeno 20. 5. 2024 z naslova <https://www.pravozavse.si/polozaj-upnika-v-primeru-sodne-izterjave-dolga/>

Na sodišču. (b. l.). *Izvršba – izterjava dolga po sodni poti*. Pridobljeno 15. 4. 2024 z naslova <https://nasodiscu.si/izvrsba>

IUS-INFO. (2017) *Izvršba na nepremičnino: je pravica upnika nad pravico dolžnika?*. Pridobljeno 15. 4. 2024 z naslova <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/209407>

FIND-INFO. (2022) *Izvršba na plačo*. Pridobljeno 13. 3. 2024 z naslova <https://www.findinfo.si/nasveti-in-clanki/FCLN101D20220419N0Pm544286427/>

GOV.SI. (2019). *Stečajni postopek nad pravno osebo*. Pridobljeno 13. 3. 2024 z naslova <https://www.gov.si/novice/2019-10-02-stecajni-postopek-nad-pravno-osebo/>

FURS. (b. l.). *Insolvenčni postopki in drugi načini prenehanja pravne osebe*. Pridobljeno 15. 4. 2024 z naslova https://www.fu.gov.si/placevanje_in_izvrsba/podrocja/insolvencni_postopki_in_drugi_nacini_prenehanja_pravne_osebe